

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

1. ผู้จัดทำนวัตกรรม

นางสาวพัชรีภรณ์ ศรีไชย

2. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่องวิถีชีวิตจันตะ โนนเปลี่ยนไป โดยใช้กระบวนการ 5 Es + STEAM Model เรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านเทคโนโลยีการศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3. ระยะเวลาดำเนินการ

ตลอดปีการศึกษา 2567

4. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

การสร้างนวัตกรรมใหม่

5. ประเภทของนวัตกรรม

การจัดการเรียนรู้

6. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมว่าด้วยเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม เป็นวิชาที่ประกอบด้วยหลายแขนงสาระ ทำให้มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ เป็นการนำวิชาต่างๆ ในสาขาวิชา

สังคมศาสตร์เข้าด้วยกันได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 2 รายวิชา ทคือ วิชาสังคมศึกษาและวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆไว้ ประวัติศาสตร์เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ผลกระทบที่เกิด จากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ และมีคุณธรรม มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในการแตกต่างเพื่อเกิดค่านิยมที่เหมาะสม มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงาม โดยการให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้านเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญในสาขาต่างๆ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นกำลังของชาติ เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

การทำงานวัดกรรมการศึกษา งานตะ โนนไม่เหมือนเดิมขึ้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่ตัวเองอยู่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้นเพียงใด เข้าใจถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจทั้งในด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการเข้าถึงชุมชน ถ้าสอบถามความรู้เพิ่มเติมจากคนในชุมชนได้ สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในอนาคต และทำให้ผู้เรียนเกิดความรักในบ้านเกิด เกิดความหวงแหน และธำรงรักษาสิ่งดีงามที่มีในชุมชนนี้ไว้ตลอดไป

7. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

1. เพื่อเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม
2. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนและเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติของบ้านงานตะ โนน

8. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านงานตะ โนน

9. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (The 5 E's of Inquiry-Based Learning)

การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (The 5 E's of Inquiry-Based Learning) เป็นรูปแบบของการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ โดยการแสวงหาและศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง ตามความสามารถและความถนัดของตนเองอย่างเป็นอิสระ ทำให้ การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนนี้นับได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่เชื่อว่า การเรียนรู้ นั้น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง โดยการนำเอาประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นมาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างเป็นความเข้าใจของตนเอง และด้วยความเชื่อนี้ทำให้ทฤษฎีนี้ถูกนำมาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความรู้ของผู้เรียน

การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ นั้น เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่พานักเรียนไปสู่การพิจารณาข้อโต้แย้ง และข้อสงสัยต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดประเด็นคำถามที่ต้องการสำรวจตรวจสอบ และจะเป็นกระบวนการเช่นนี้ต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ จนเรียกได้ว่าเป็น วัฏจักรการสืบเสาะ (Inquiry cycle) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการหาความรู้ตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน นั้น มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

การสร้างความสนใจ (Engagement)

ขั้นนี้เป็นของการนำเข้าสู่บทเรียนหรือนำเข้าสู่เรื่องที่อยู่ในความสนใจที่เกิดจากข้อสงสัย โดยครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรือเนื้อหาใหม่ๆ ซึ่งความสนใจใคร่รู้นั้น อาจมาจากความสนใจของนักเรียนเอง การอภิปรายกลุ่ม หรือจากการนำเสนอของครูผู้สอนก็ได้ แต่จะต้องเป็นเรื่องที่นักเรียนยอมรับโดยไม่มีการบังคับ หลังจากนั้น เมื่อได้ข้อคำถามที่น่าสนใจแล้ว ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกัน กำหนดขอบเขตและแจกแจงรายละเอียดของเรื่องที่จะศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยใช้การรับรู้จากประสบการณ์เดิม รวมกับการศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นที่จะศึกษา และมีแนวทางในการสำรวจตรวจสอบมากยิ่งขึ้น

การสำรวจและค้นหา (Exploration)

เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างถ่องแท้แล้ว ครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ การทดลอง และการจำลองสถานการณ์ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบสมมุติฐานและให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการอธิบายและสรุป

การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอแล้ว ครูผู้สอนจะต้องให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้อธิบายและแปลผลเพื่อสรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายสรุป การสร้างแบบจำลอง การวาดภาพ หรือการสรุปเป็นตารางหรือกราฟ ซึ่งผลสรุปที่ได้นั้น จะต้องสามารถอ้างอิงความรู้ มีความสมเหตุสมผล และมีหลักฐานที่เชื่อถือได้

การขยายความรู้ (Elaboration)

เป็นขั้นของการนำความรู้ที่ได้จากขั้นก่อนหน้า มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือใช้อธิบายถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวข้อง โดยครูผู้สอนอาจจัดกิจกรรมและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ตั้งคำถามจากการศึกษาเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น

การประเมินผล (Evaluation)

เป็นขั้นของการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การทำข้อสอบ การทำรายงานสรุป หรือการให้นักเรียนประเมินตัวเอง เป็นต้น เพื่อตรวจสอบนักเรียนว่ามีความรู้ที่ถูกต้องอย่างน้อยเพียงไรจากการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ดังกล่าว ครูผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียน วิเคราะห์ วิจัยและคิดพิจารณาความรู้ที่ได้ให้รอบคอบ โดยมีครูผู้สอนช่วยตรวจสอบและปรับปรุงความรู้ที่นักเรียนได้รับนั้นให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับความรู้เดิมของนักเรียนมากยิ่งขึ้น และนำนักเรียนไปสู่คำถามที่ต้องการสำรวจตรวจสอบต่อไปอย่างต่อเนื่อง

การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนนั้น นับว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอน STEM เพราะจะนำพานักเรียนเข้าร่วมการสำรวจ อธิบายอย่างละเอียดและประเมินผล เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับกลยุทธ์การสอนที่แตกต่างกันได้ ช่วยให้ครูวิทยาศาสตร์สามารถอำนวยความสะดวกและสนับสนุนผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมได้หลากหลายมากขึ้น ซึ่งเมื่อเทียบกับรูปแบบการสอนแบบดั้งเดิม การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนจะให้ประโยชน์มากกว่าเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน นับเป็นการเรียนการสอน ที่ให้

ความสำคัญกับผู้เรียนหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล เพื่อให้ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง จึงนับได้ว่าการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนนั้น เป็นการเรียนการสอนที่เน้นองค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตท่ามกลางการกระแสเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันได้

10. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนการออกแบบหรือพัฒนานวัตกรรม

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ

1. ขั้นตอนจุดหมายของการจัดการเรียนรู้

- กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา (การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน / ประวัติบ้านงานตะโนน)

2. ขั้นตอนการวัดประสพการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านการดำรงชีวิต ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการประกอบอาชีพ
2. ครูนำบัตรภาพตลาดในชุมชนเมือง และตลาดในชุมชนชนบทมาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพทั้ง 2 ภาพ ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร
3. ครูสุ่มเรียกตัวแทนนักเรียน 2-3 คน ออกมาแสดงความคิดเห็นที่หน้าชั้นเรียน
4. นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนของตนเอง หรือชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนว่า มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่นักเรียนสังเกตเห็นได้

ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของ แต่ละชุมชนว่า ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามวันเวลาที่ผ่านไป การเปลี่ยนแปลงของชุมชนย่อมส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ขั้นที่ 2 ดำรวจค้นหา

1. นักเรียนรวมกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของชุมชน จากหนังสือเรียน
2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา และสืบค้นความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนกับการดำเนินชีวิตของชาวบ้านบาตร จากใบความรู้ ตามประเด็นที่กำหนด ดังนี้
 - ลักษณะของชุมชน

- การประกอบอาชีพของชุมชนในอดีต
- การประกอบอาชีพของชุมชนในปัจจุบัน

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

- 1 สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายความรู้ในแต่ละประเด็น และซักถามข้อสงสัยจนสมาชิกในกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจตรงกัน
- 2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ในแต่ละประเด็น
- 3 นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

ครูอธิบายขยายความและให้นักเรียนทำใบงาน

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

- 1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอใบงาน
- 2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่มีผล ต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน

ขั้นติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล

ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันอภิปรายประเมินผลเนื้อหาสาระของแต่ละคนได้ไปศึกษา ตามที่ได้รับมอบหมาย

11. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับ Model โรงเรียนบ้านจันทะโนน ดังนี้

5Es+ STEAM Model

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 ผู้เรียนได้รับการเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การสืบเสาะและการทำงานเป็นทีม
- 2 ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงของชุมชน เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน

13. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

จำนวน 1,000 บาท

14. การประเมินผล

การสังเกต (Observation)

1 ประเมินการทำงานของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน เช่น การมีความรับผิดชอบ การมีมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน การตรงต่อเวลา

2 การตรวจชิ้นงาน (Product Assessment)

1 ตรวจสอบใบงาน

3 การแสดงผลงาน (Performance Assessment)

4 แบบประเมินเจตคติ

ภาคผนวก

แบบประเมินเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านจันทะโนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็นของแต่ละรายการประเมิน โดยมีเกณฑ์
ความหมายดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง ระดับ 2 หมายถึง พอใช้ ระดับ 3 หมายถึง ดี ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
		1	2	3	4
1	กิจกรรมเข้าใจง่ายและสามารถปฏิบัติได้				
2	กิจกรรมสนุกและมีสาระ				
3	กิจกรรมเหมาะสมกับความรู้และความสามารถของนักเรียน				
4	มีการให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำที่เหมาะสม				
5	มีการตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการทำกิจกรรม				
6	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....